

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Rapport van het bezoek
aan Zorgboerderij De Ruimte
in Dalfsen, op 1 december 2020

Utrecht/Zwolle, 1 maart 2021

Inhoud

1	Inleiding 3
1.1	Aanleiding bezoek 3
1.2	Beschrijving Zorgboerderij De Ruimte 3
2	Conclusie 6
2.1	Overzicht van de resultaten 6
2.2	Wat gaat goed 6
2.3	Wat kan beter 7
2.4	Wat moet beter 7
2.5	Conclusie bezoek 7
3	Wat zijn de vervolgacties 8
3.1	Verwachting van de inspectie 8
3.2	Vervolgacties van de toezichthouders 8
4	Resultaten 9
4.1	Thema Persoonsgerichte zorg 9
4.1.1	Resultaten 9
4.2	Thema Deskundige zorgverlener 10
4.2.1	Resultaten 11
4.3	Thema Sturen op kwaliteit en veiligheid 13
4.3.1	Resultaten 13
4.4	Thema Medicatieveiligheid 15
4.4.1	Resultaten 15
Bijlage	Verantwoording 16

1 Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de toezichthouder Wmo van GGD IJsselland (hierna: de toezichthouders) brachten op 1 december 2020 een bezoek aan Zorgboerderij De Ruimte. De toezichthouders toetsen in een gezamenlijk bezoek of Zorgboerderij De Ruimte zorg biedt zoals is voorgeschreven in wetten, professionele standaarden, veldnormen en kwaliteitskaders. Elke toezichthouder heeft hierbij haar eigen wettelijke bevoegdheden.

In dit rapport beoordelen de toezichthouders de kwaliteit van de begeleiding aan cliënten die langdurig verblijven bij De Ruimte. De zorgvormen logeren en individuele begeleiding vallen buiten het onderzoek.

De toezichthouders verzamelen informatie via een rondleiding, het inzien van documenten en het voeren van gesprekken. Ze toetsen de vier thema's persoonsgerichte zorg, deskundige zorgverlener, sturen op kwaliteit en veiligheid en medicatieveiligheid. De bijlage bevat de verantwoording van de werkwijze en de vindplaats van de relevante toetsingskaders per wettelijk kader.

1.1 Aanleiding bezoek

Het toezichtbezoek aan Zorgboerderij De Ruimte is een onderdeel van het project Toezicht beschermd wonen. De inspectie voert dit project uit samen met Wmo-toezichthouders op tien locaties verspreid door het land. Van elk bezoek wordt een rapport gemaakt dat de inspectie en de Wmo-toezichthouder openbaar maken. De inspectie publiceert ook een geaggregeerd rapport op basis van alle bezoeken.

Het project Toezicht beschermd wonen heeft twee doelen:

1. Vergroten inzicht in kwaliteit en veiligheid van het aanbod van beschermd wonen en waar nodig stimuleren van verbetering hiervan.
2. Ontwikkelen risicogestuurd toezicht door Wmo-toezichthouders én inspectie op beschermd wonen.

Het toezicht wordt uitgevoerd bij organisaties die zorg bieden op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Daarnaast bieden zij zorg of ondersteuning op basis van de Jeugdwet en/of de Wet langdurige zorg (Wlz) en/of de Zorgverzekeringswet (Zvw) en/of de Wet forensische zorg (Wfz).

1.2 Beschrijving Zorgboerderij De Ruimte

Zorgboerderij De Ruimte

Zorgboerderij De Ruimte (hierna: De Ruimte) is een vennootschap onder firma (vof) met Kamer van Koophandel nummer 53663772. De Ruimte is een familiebedrijf, dat gestart is als varkensbedrijf en in 2004 is uitgebreid met een zorgtak. De Ruimte is eigendom van drie vennoten, te weten een echtpaar en een van hun kinderen. De drie vennoten wonen met hun gezinnen op de locatie. Twee vennoten hebben naast hun bestuurlijke taken ook taken in de begeleiding van cliënten. Zij hebben geen opleiding in de zorg afgerond, wel beschikken ze over ervaringsdeskundigheid als mantelzorger. Ook hebben ze meerdere trainingen gevolgd, onder meer op het gebied van autisme. Voor de leesbaarheid wordt de vennoot die betrokken was bij het toezicht in dit rapport aangeduid als 'de eigenaar'.

Alle zorgactiviteiten van De Ruimte vinden plaats op de locatie in Dalfsen. De gebouwen zijn ruim en licht en hebben een warme uitstraling. Buiten is volop ruimte om te spelen en te bewegen.

Cliënten

De Ruimte startte in 2004 met een aanbod van logeren (weekenden en vakanties) en individuele begeleiding aan jeugdigen. De problematiek van de cliënten kenmerkt zich door een combinatie van problemen thuis, stoornissen in het autismespectrum, hechtingsproblematiek en vergelijkbare problematiek. Als methodiek werkt de zorgboerderij met de methode 'Geef me de 5'. De Ruimte biedt geen behandeling, maar heeft wel contacten met externe behandelaren. De hulp wordt zowel gefinancierd via contracten met gemeenten, als via persoonsgebonden budget (pgb).

Vanaf 2016 biedt De Ruimte groepswonen op basis van de Jeugdwet. Sinds 2018 biedt De Ruimte ook beschermd wonen op basis van de Wmo, als tussenstap naar zelfstandig wonen. De aanbieder hanteert hiervoor de term 'individueel wonen'. Deze term wordt ook gehanteerd in het rapport vanwege de leesbaarheid en het onderscheid met het groepswonen. Het groepswonen en het individueel wonen zijn gescheiden op het terrein, dus Jeugdwet cliënten en Wmo cliënten wonen niet gemengd. Beide woonvormen beschikken over een eigen gedeelte in het zorggebouw en hebben een eigen werkwijze.

Aangezien het toezichtbezoek gericht was op de woonbegeleiding bij De Ruimte, worden het logeren en de individuele begeleiding niet verder toegelicht in dit rapport.

Groepswonen (Jeugdwet)

Op de groep wonen vijf jeugdigen, de leeftijd van de jongste is dertien jaar op het moment van het toezichtbezoek. Het gebouw heeft een centrale ruimte met een keuken, waar de jeugdigen vooral verblijven. Achter deze gezamenlijke ruimte zijn de sanitaire voorzieningen en vijf slaapkamers aan weerszijden van een gang. Er is ook een kantoor. Een interne (afgesloten) deur geeft toegang tot de woning van de coördinator groepswonen en haar gezin.

In de ochtend ontbijt een begeleider met de jeugdigen en helpt hen op gang naar school of stage. Overdag zijn de jeugdigen afwezig en is de groepswoning gesloten. Tussen 15.00 en 22.00 uur zijn twee begeleiders aanwezig op de groep. Zij eten met de jeugdigen en 's avonds is er tijd voor een spelletje, knutselen of buitenspelen. Tussen 22.00 en 7.00 uur is er geen begeleiding aanwezig op de groep. Indien jeugdigen hulp nodig hebben in de nacht, bellen zij aan bij de interne deur van de coördinator. De groepswoning is twee weekends per maand open en de overige weekends gesloten. Die weekends verblijven jeugdigen bij hun ouders of elders.

Individueel wonen (Wmo)

De Ruimte begeleidt ten tijde van het inspectiebezoek vijf jongvolwassenen bij individueel wonen. De zorg wordt gefinancierd vanuit een pgb. Elke cliënt heeft zijn eigen moderne studio met kookgelegenheid en eigen sanitair. Daarnaast is er een gemeenschappelijke ruimte om elkaar te ontmoeten. De cliënten plannen afspraken met hun persoonlijk begeleider en kunnen daarbuiten een beroep doen op de begeleider van dienst. Er is gemiddeld vijf uur per dag een begeleider aanwezig in het gebouw. De cliënten kunnen 24 uur per dag contact leggen met een begeleider.

Personeel

De Ruimte werkt voornamelijk met een vaste groep zzp'ers, maar heeft ook enkele begeleiders in dienst. Naast de drie vennoten werken iets meer dan twintig begeleiders bij De Ruimte. Een deel van hen werkt in meerdere zorgvormen.

Negen begeleiders beschikken over een zorgdiploma en acht begeleiders zijn bezig met een zorgopleiding op Mbo-niveau.

Overige ongediplomeerde begeleiders zijn niet bezig met een relevante opleiding. Verder zijn meerdere ondersteunend medewerkers, stagiaires en vrijwilligers actief bij De Ruimte.

De aansturing van de zorg gebeurt door de eigenaar in samenwerking met drie coördinatoren (groepswonen, individueel wonen, logeren). De drie coördinatoren hebben een relevante zorgopleiding op Hbo-niveau en beschikken over een SKJ- of BIG-registratie. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorgplannen, voor de organisatorische zaken en voor de dagelijkse aansturing van de begeleiders.

De Ruimte beschikt niet over een gedragswetenschapper. Een externe teamcoach met een orthopedagogische achtergrond is op afroep beschikbaar voor advies, maar hij heeft geen formele verantwoordelijkheid in de zorg.

Organisatie en ontwikkelingen

De Ruimte is aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg en beschikt over het kwaliteitscertificaat Kwaliteit laat je zien.

2 Conclusie

Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de resultaten. De toezichthouders formuleren hoe zij de geleverde zorg beoordelen. Een toelichting op de scores per norm staat in hoofdstuk 4. In dat hoofdstuk beschrijven de inspectie en de Wmo-toezichthouder op basis van welke bevindingen zij de scores op de normen geven.

2.1 Overzicht van de resultaten

Onderstaande tabel laat per norm zien hoe de inspectie en de Wmo-toezichthouder De Ruimte beoordelen. Een toelichting op de kleuren staat in hoofdstuk vier.

Legenda

	voldoet
	voldoet grotendeels
	voldoet grotendeels niet

Norm	Oordeel Jeugdhulp (groepswoners)	Oordeel Wmo (individueel wonen)
1.1 Zorgverleners kennen de cliënt, zijn wensen en behoeften.		
1.2 Cliënten voeren, binnen hun mogelijkheden, zelf regie over hun leven en welbevinden		
1.3 Cliënten ervaren nabijheid, geborgenheid, vertrouwen en begrip. Zij worden met respect behandeld		
2.1 Zorgverleners maken hun afwegingen over de zorg op basis van gesignaleerde risico's, wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen van de cliënt.		
2.2 Zorgverleners werken methodisch. Zij leggen dit hele proces inzichtelijk vast in het cliëntdossier.		
2.3 De zorgaanbieder zorgt dat er voldoende deskundige zorgverleners beschikbaar zijn, afgestemd op de aanwezige cliënten en actuele zorgvragen.		
3.1 De zorgaanbieder stelt de persoonsgerichte zorg en ondersteuning centraal en borgt de veiligheid van de cliënt		
3.2 De zorgaanbieder bewaakt, beheerst en verbetert systematisch de kwaliteit en veiligheid van de zorg.		
3.3 De zorgaanbieder schept voorwaarden voor een cultuur gericht op leren en verbeteren		
4.1 Zorgverleners beschikken over een actueel medicatie overzicht en actuele toedienlijst van de apotheek		
4.2 De zorgaanbieder draagt zorg voor het veilig bewaren en afvoeren van medicatie.		
4.3 De zorgverlener parafeert de toegediende of aangereikte medicatie per medicijn en toedientijd op de toedienlijst.		

2.2 Wat gaat goed

De cliënten kunnen rekenen op een team van betrokken begeleiders. Begeleiders hebben oog voor de specifieke wensen en behoeften van de cliënt. Elke cliënt heeft een zorgplan en een persoonlijk begeleider. Het netwerk van de cliënt is in beeld bij de begeleiders. Thema's als eigen regie en verantwoordelijkheid nemen zijn aanwezig in de werkwijze van de begeleiders ten aanzien van de Wmo-cliënten. De dossiervoering is grotendeels op orde. De hulp wordt geëvalueerd en zorgplannen worden aangepast indien nodig. De Ruimte biedt de medewerkers intervisie en scholing aan. Begeleiders gaan zorgvuldig om met het beheer en uitreiken van medicatie.

2.3 Wat kan beter

Bij het individueel wonen zijn huisregels beschreven die niet aansluiten bij de praktijksituatie. De toezichthouder verwacht aanpassing van deze huisregels met eigen regie van de cliënt als uitgangspunt.

Het kwaliteitssysteem kan meer effect hebben op de dagelijkse praktijk, door – waar nodig - vaker aanpassingen te doen aan documenten en procedures.

2.4 Wat moet beter

Jeugdigen moeten, afhankelijk van hun leeftijd, actiever worden betrokken bij hun plan. Ook dienen zij meer regie te krijgen bij onderwerpen die raken aan hun ontwikkeling, hun leefomgeving en hun privacy. Jeugdigen hebben recht op ondersteuning die voldoet aan de professionele standaarden, zoals onder meer verwoord in de richtlijnen voor jeugdhulp.

Wat betreft de jeugdhulp moet De Ruimte gaan voldoen aan de norm verantwoorde werktoedeling. De Ruimte dient te voldoen aan de eisen van wet- en regelgeving, onder meer wat betreft het klachtrecht en de onafhankelijke vertrouwenspersoon. Het toezicht in de nacht op minderjarige cliënten moet dichterbij georganiseerd worden.

Tot slot dient De Ruimte de taken en verantwoordelijkheden van alle begeleiders af te stemmen op hun opleiding(sfase).

2.5 Conclusie bezoek

De inspectie concludeert dat de jeugdhulp van De Ruimte gedeeltelijk voldoet aan de getoetste normen. De Wmo-toezichthouder concludeert dat de ondersteuning die De Ruimte biedt op basis van de Wmo grotendeels voldoet aan de getoetste normen.

De eigenaar en de begeleiders stellen zich tijdens het bezoek open en transparant op. Ook de lerende houding die de toezichthouders hebben ervaren biedt vertrouwen in het vermogen van de eigenaar en de begeleiders van De Ruimte om te verbeteren.

3 Wat zijn de vervolgacties

In dit hoofdstuk staat wat de inspectie verwacht van De Ruimte. Daarna geven de toezichthouders aan wat zij doen naar aanleiding van dit bezoek.

3.1 **Verwachting van de inspectie**

De inspectie verwacht dat De Ruimte een planning maakt om uiterlijk 1 juli 2021 te voldoen aan de normen die nu (grotendeels) niet voldoen. De inspectie verwacht voor 1 juli 2021 een resultaatverslag van De Ruimte.

3.2 **Vervolgacties van de toezichthouders**

De inspectie verwacht dat De Ruimte voor 1 juli 2021 voldoet aan de normen die nu (grotendeels) niet voldoen. De inspectie beoordeelt het resultaatverslag van De Ruimte en besluit dan over het vervolg. De Ruimte wordt hierover geïnformeerd.

De Wmo-toezichthouder heeft met dit bezoek een beeld gekregen van de kwaliteit van de zorg voor Wmo cliënten. Zij gaat ervan uit dat de bevindingen uit hoofdstuk 4 voldoende handvatten geven om aan de normen te (blijven) voldoen. Met dit rapport sluit de toezichthouder Wmo dit onderzoek af. Het is aan de gemeenten om te bepalen of en op welke manier er vervolg gegeven wordt aan de conclusies in dit rapport.

De toezichthouders kunnen de kwaliteit en veiligheid opnieuw toetsen in een (on)aangekondigd bezoek.

4 Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft per thema de normen, het oordeel en de bevindingen. Indien voor een specifieke norm het oordeel voor Groepswonen en Individueel Wonen ongelijk is, wordt per zorgvorm een oordeel gegeven en onderbouwd.

De toezichthouders beoordelen elke norm op een vierpuntschaal. De kleuren van de vierpuntschaal hebben de volgende betekenis:

- Donkergroen: De Ruimte **voldoet aan de norm**. De toezichthouders constateren op deze norm alleen positieve punten.
- Lichtgroen: De Ruimte **voldoet grotendeels aan de norm**. De toezichthouders constateren op deze norm veelal positieve punten.
- Geel: De Ruimte **voldoet grotendeels niet aan de norm**. De toezichthouders constateren op deze norm overwegend negatieve punten.
- Rood: De Ruimte **voldoet niet aan de norm**. De toezichthouders constateren op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten.
- Blauw: De norm is **niet** getoetst.

4.1 Thema Persoonsgerichte zorg

Verwachting van de toezichthouders:

Het startpunt voor het geven van de zorg zijn de wensen van de cliënt. Kent de zorgverlener de cliënt? Kent hij¹ zijn geschiedenis? Weet hij wat de cliënt belangrijk vindt en wat de cliënt niet wil? Is er sprake van een evenwichtige en respectvolle relatie tussen een cliënt en een begeleider? Wordt er goed geluisterd naar de cliënt en zijn naasten? En belangrijker, staan de wensen van de cliënt centraal? Wordt hier gehoor aan gegeven? De cliënt heeft de regie en wordt daarbij ondersteund door zijn naasten en de begeleider.

4.1.1 Resultaten

Norm 1.1	Zorgverleners kennen de cliënt, zijn wensen en behoeften.
----------	---

Volgens de inspectie en de Wmo-toezichthouder **voldoet** *De Ruimte aan deze norm.* Uit gesprekken met begeleiders blijkt dat zij de cliënten en hun achtergrond goed kennen. Zij hebben ook zicht op het netwerk van de cliënt. Wat de begeleiders vertellen komt overeen met de inhoud van het zorgplan. Begeleiders vertellen duidelijk op welke manier zij kijken naar de cliënt als individu. De cliënt vertelt dat begeleiders zijn verhaal en hulpvraag kennen en hem ondersteunen bij zijn doelen.

Norm 1.2	Cliënten voeren, binnen hun mogelijkheden, zelf regie over hun leven en welbevinden.
----------	--

Volgens de inspectie **voldoet** *De Ruimte* **grotendeels niet** *aan deze norm bij het groepswonen.*

Jeugdigen worden binnen De Ruimte niet standaard betrokken bij het formuleren van de doelen.

¹ Voor de leesbaarheid wordt hier de mannelijke vorm gebruikt; waar 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen.

Ook worden ouders wekelijks over de voortgang van de hulp geïnformeerd. Jeugdigen hebben geen inspraak bij deze werkwijze van De Ruimte, hoewel sommige jeugdigen zestien jaar of ouder zijn.

Jeugdigen hebben geen mogelijkheid om hun kamer van binnenuit af te sluiten, terwijl sommigen daar mogelijk wel behoefte aan hebben. Door gebruik te maken van lopers, kunnen begeleiders in geval van nood toegang krijgen tot een kamer.

In gesprekken hoort de inspectie dat de zondagse kerkgang voor jeugdigen verplicht is. Hoewel kerkgang door cliënten als waardevol kan worden ervaren, verwacht de inspectie dat De Ruimte met elke jeugdige bespreekt of hij van de kerkgang gebruik wil maken.

De inspectie hoort in de gesprekken ook positieve punten, zoals deelname van een jeugdige aan multidisciplinaire overleggen en overleg met ouders over het zorgplan.

*Volgens de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm bij het individuele wonen.*

Het zorgplan wordt samen met de cliënt gemaakt en de cliënt ondertekent het plan. De cliënt vertelt dat hij regie ervaart hoe de persoonlijke begeleider overlegt en afstemt met ketenpartners en het netwerk van de cliënt. Ook ervaart de cliënt ruimte om eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te leren nemen, bijvoorbeeld omtrent het uitnodigen van gasten. Het kerkbezoek is niet verplicht voor Wmo-clianten.

Norm 1.3	Cliënten ervaren nabijheid, geborgenheid, vertrouwen en begrip. Zij worden met respect behandeld.
----------	---

*Volgens de inspectie en de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.* Uit de gesprekken tijdens het toezicht ontstaat een beeld van een respectvolle en betrokken houding naar de cliënten. Cliënten kunnen rekenen op een stabiel team van begeleiders met bekende gezichten. Elke cliënt krijgt een persoonlijk begeleider toegewezen. De eigenaar vertelt dat er weliswaar veel regels op papier staan, maar dat cliënten en begeleiders in de dagelijkse praktijk steeds zoeken naar praktische oplossingen.

4.2 Thema Deskundige zorgverlener

Verwachting van de toezichthouders:

De zorgaanbieder zet voldoende en deskundige begeleiders in. Hij schoolt, ondersteunt en stimuleert hen structureel. De samenstelling van het personeel past bij de zorgvragen van de cliënten. De begeleiders zijn voldoende deskundig. Zij kennen de grenzen van hun deskundigheid. Daarnaast zijn begeleiders in staat om samen te werken. De zorgaanbieder zorgt voor de voorwaarden waaronder begeleiders methodisch kunnen werken. De begeleider is in staat methodisch te werken. Methodisch werken garandeert dat het verbeteren van de kwaliteit van de zorg continu onder de aandacht is van alle begeleiders.

Methodisch werken houdt in dat begeleiders werken volgens de Plan-Do-Check-Act(PDCA)-cyclus:

- Plan: kijken naar de werkzaamheden en een plan maken hoe deze kunnen verbeteren.

- Do: de verbeteringen uitvoeren.
- Check: beoordelen of het resultaat van de veranderingen het gewenste resultaat oplevert.
- Act: de werkzaamheden bijstellen aan de hand van de gevonden resultaten.

4.2.1 Resultaten

Norm 2.1	Zorgverleners maken hun professionele afwegingen over de benodigde zorg en ondersteuning op basis van gesignaleerde risico's, wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen van de cliënt.
----------	--

*Volgens de inspectie **voldoet** De Ruimte **grotendeels niet** aan deze norm bij het groepswonen.*

De inspectie heeft niet in alle dossiers een risicotaxatie aangetroffen. De inspectie hoort tijdens gesprekken dat het uitvoeren van een risicotaxatie per jeugdige geen standaard werkwijze is. Daardoor is het niet mogelijk om veiligheidsrisico's systematisch in te schatten en het verloop te volgen in de loop van de tijd.

De inspectie verwacht, dat De Ruimte de jeugdigen ondersteunt bij hun ontwikkelingstaken, waaronder seksuele vorming. Het bespreekbaar maken van seksualiteit komt ook aan de orde in het beleid van De Ruimte. In gesprekken geven begeleiders echter aan, dat zij geen taak hebben bij het begeleiden van de bewoners op het gebied van relaties, intimiteit en seksualiteit.

De inspectie hoort in gesprekken ook positieve punten. Begeleiders vertellen, dat zij jeugdigen ondersteunen met duidelijke communicatie, het structureren van de dag en het aanleren van huishoudelijke taken. Ook gaan begeleiders in gesprek met jeugdigen die vragen hebben of grapjes maken over filmpjes.

*Volgens de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm bij het individuele wonen.*

Voortgang van de doelen en eventuele stagnaties zijn opgenomen in het cliëntdossier. In gesprekken hoort de toezichthouder dat risico's en kwetsbaarheden van cliënten bekend zijn bij begeleiders. In de praktijk is zichtbaar, dat begeleiders bewuste afwegingen maken bij het begeleiden van deze jongvolwassenen naar een volgende stap in hun zelfstandigheid. Bijzonderheden worden door de begeleider aangegrepen om het gesprek aan te gaan, bijvoorbeeld met betrekking tot seksuele voorlichting. De cliënt vertelt dat begeleiders oog hebben voor onderlinge problemen tussen de cliënten, bijvoorbeeld over overlast. De cliënten hebben in een bewonersoverleg de ruimte om invloed uit te oefenen op de regels en afspraken.

Norm 2.2	Zorgverleners werken methodisch. Zij leggen dit hele proces inzichtelijk vast in het cliëntdossier.
----------	---

*Volgens de inspectie en de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.*

De Ruimte werkt volgens een cyclus van plannen en evalueren. Elke cliënt beschikt over een zorgplan en een planmatige werkwijze is zichtbaar in de dossiers. Begeleiders vertellen in de gesprekken met voorbeelden hoe de taken en verantwoordelijkheden verdeeld zijn in hulpverlening.

Norm 2.3	De zorgaanbieder zorgt dat er voldoende deskundige zorgverleners beschikbaar zijn, afgestemd op de aanwezige cliënten en actuele zorgvragen.
----------	--

*Volgens de inspectie **voldoet** De Ruimte **grotendeels niet** aan deze norm bij het groepswonen.*

De inspectie verwacht dat begeleiders aantoonbaar zijn geschoold voor hun functie. De norm van de verantwoorde werktoedeling in de Jeugdwet gaat ook uit van gediplomeerde medewerkers op Hbo en Mbo-niveau. Tijdens het toezicht blijkt dat niet alle begeleiders beschikken over een beroepskwalificatie. De eigenaar vertelt dat hij prioriteit geeft aan de juiste houding en affiniteit met de doelgroep boven een diploma. Hij meldt ook, dat het afronden van een zorgopleiding wordt verwacht van elke begeleider bij De Ruimte.

Een deel van de ongediplomeerde begeleiders is bezig met een opleiding. De Ruimte maakt geen onderscheid tussen de taken van gekwalificeerd en ongekwalificeerde medewerkers. De verantwoordelijkheden van begeleiders zijn niet gekoppeld aan de fase van hun opleiding. Dit vindt de inspectie ongewenst.

De SKJ-geregistreerde coördinator groepswonen is verantwoordelijk voor de zorgplannen van de jeugdigen en voor de aansturing van de begeleiders. Bij complexe vragen wordt de externe teamcoach/orthopedagoog ingeschakeld. Begeleiders vertellen, dat zij bij inhoudelijke vragen een beroep doen op de teamcoach. De teamcoach vertelt aan de inspectie dat hij op verzoek gesprekken voert met cliënten en begeleiders, maar dat hij geen dossiers leest, geen zorgverantwoordelijkheid draagt en niet meer geregistreerd is. De inspectie signaleert, dat de positie van de teamcoach mogelijk leidt tot rolverwarring met de coördinator groepswonen.

*Volgens de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte **grotendeels** aan deze norm bij het individuele wonen.*

Vier van de zes begeleiders bij het individuele wonen beschikken over beroepskwalificaties vanaf mbo-niveau 3, daarnaast is een begeleider in opleiding. Huidige lokale kwaliteitseisen sluiten de inzet van ongekwalificeerde medewerkers niet uit.

De Ruimte dient bewust af te wegen in hoeverre een begeleider voldoende deskundig is in relatie tot de profielen/zorgzwaarte van cliënten. Het is van belang dat de opleidingsfase en het opleidingsniveau van de begeleider past bij zijn taken en verantwoordelijkheden. De toezichthouder Wmo sluit zich aan bij de beschrijving van inspectie hieromtrent. De toezichthouder Wmo ziet ruimte tot verbetering in het expliciet maken van taken en opleidingsafspraken.

4.3 Thema Sturen op kwaliteit en veiligheid

Verwachting van de toezichthouders:

Goede zorg en deze op niveau houden begint bij een goed management. Managers sturen op de kwaliteit van zorg, coördineren en controleren wat er gebeurt op de werkvloer. Onvoldoende sturing door het management betekent risico's op de werkvloer die begeleiders niet altijd kunnen voorkomen.

4.3.1 Resultaten

Norm 3.1	De zorgaanbieder stelt de persoonsgerichte zorg en ondersteuning centraal en borgt de veiligheid van de cliënt.
----------	---

Volgens de inspectie **voldoet** De Ruimte **grotendeels niet** aan deze norm bij het groepswoon.

De inspectie hoort en ziet tijdens de rondleiding dat het toezicht op de jeugdigen tussen 22.00 en 7.00 uur gebeurt met camera's, in combinatie met een slaapdienst. Camera's staan op de gang (gericht op de kamerdeuren) en in de woonkamer (gericht op de koelkast). De camera's staan aan tussen 21.30 en 7.00 uur en maken opnames zodra er beweging is. De beelden worden wekelijks bekeken door een begeleider en na vier weken vernietigd. De slaapdienst wordt meestal ingevuld door de coördinator groepswoon en haar echtgenoot, vanuit hun eigen woning. Die woning is in hetzelfde gebouw als het groepswoon, maar jeugdigen moeten aanbellen bij de interne deur naar de woning om een beroep te doen op de slaapdienst.

De inspectie is van mening, dat De Ruimte met deze handelwijze te weinig fysieke nabijheid biedt aan jeugdigen, die soms pas dertien jaar zijn. Bij minderjarigen verwacht de inspectie toezicht in nabijheid, dat past bij de leeftijd van de jeugdigen. Afhankelijk van de leeftijd en achtergrond is het uitgangspunt voor toezicht in de nacht een slaapdienst binnen gehoorsafstand. Het gebruik van een bewegingsmelder kan hierbij ondersteunend zijn.

De eigenaar vertelt, dat de camera's in gebruik zijn om (seksuele) incidenten te voorkomen. De inspectie vindt echter, dat De Ruimte maatregelen dient te nemen om incidenten te voorkomen, in plaats van deze achteraf met camera's op te sporen.

Verder blijkt uit dossiers en gesprekken dat de maatregel 'vastpakken en vasthouden' wordt toegepast. De eigenaar vertelt dat deze maatregel, waarvoor De Ruimte de term 'holding' gebruikt, slechts in uitzonderlijke situaties wordt toegepast. Het gebeurt een aantal keer per jaar en alleen indien jeugdigen agressie tonen waarbij de veiligheid in het geding is, aldus de eigenaar.

De Ruimte heeft geen wettelijke bevoegdheid voor de maatregel vastpakken en vasthouden. Eventuele toestemming van ouders maakt dit niet anders. De inspectie verwacht van De Ruimte, dat begeleiders worden getraind in de-escalerend optreden om agressie te verminderen. Het vastpakken en vasthouden van jeugdigen is alleen toegestaan in noodsituaties. Indien deze maatregel in een noodsituatie is toegepast, dient het incident en de context geëvalueerd te worden met een geregistreerde professional. De evaluatie, inclusief de visie van de jeugdige en de afweging of verblijf bij De Ruimte nog passend is, dient onderdeel te zijn van het dossier. Een dergelijke evaluatie ontbreekt bij de interne melding die de inspectie las bij dossieronderzoek.

*Volgens de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte **grotendeels** aan deze norm bij het individuele wonen.*

Bij de beoordeling gaat de toezichthouder uit van de praktijk. Er is geen sprake van vastpakken en vasthouden of cameratoezicht bij de cliënten die zorg ontvangen vanuit de Wmo. Wel heeft De Ruimte huisregels opgesteld met een beperkend karakter, zoals het beperken van internettoegang, het aanhouden van slaaptijden en het niet toestaan van intieme relaties tussen bewoners. De toezichthouder Wmo vindt dergelijke regels niet passend binnen de Wmo. De eigenaar spreekt uit dat het handhaven van deze regels in de praktijk niet haalbaar is en niet gebeurt. De huidige relatie tussen twee cliënten blijkt in de praktijk te worden gedoogd en leidt niet tot het opzeggen van de zorg, ondanks dat deze consequentie staat beschreven in de huisregels. De cliënt geeft aan veel ruimte voor eigen keuzes en verantwoordelijkheid te ervaren. De cliënt ervaart dat er in overleg van de regels kan worden afgeweken.

De toezichthouder Wmo verwacht van de aanbieder dat eigen regie en verantwoordelijkheid uitgangspunten zijn in de huisregels. De toezichthouder verwacht dan ook dat de aanbieder de huisregels aanpast en zo formuleert, dat de eigen regie en verantwoordelijkheid van de cliënten wordt bevorderd.

Norm 3.2	De zorgaanbieder bewaakt, beheerst en verbetert systematisch de kwaliteit en veiligheid van de zorg.
----------	--

*Volgens de inspectie en de Wmo-toezichthouder **voldoet** De Ruimte **grotendeels** aan deze norm.*

De Ruimte is aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg en beschikt over het certificaat Kwaliteit laat je zien. De Ruimte heeft een werkwijze voor het intern melden en bespreken van incidenten. Ook heeft de Ruimte aantoonbaar verbeteringen doorgevoerd naar aanleiding van de uitspraak van een onafhankelijke klachtencommissie.

Echter, de toezichthouders zien tijdens het toezicht dat sommige documenten verouderd zijn en niet meer aansluiten bij de huidige praktijk. Ook horen zij dat het kwaliteitssysteem slechts een maal per jaar geactualiseerd wordt, namelijk kort voor het aanleveren van het Jaarverslag bij de Federatie Landbouw en Zorg. Daardoor kan er veel tijd zitten tussen de aandachtspunten van auditors en het verbeteren van de werkwijze.

De Ruimte beschikt over een meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling, maar de meldcode is niet bij alle begeleiders bekend.

Verder beschikt De Ruimte beschikt niet over een onafhankelijke vertrouwenspersoon via AKJ/Zorgbelang terwijl de Jeugdwet dit eist. De klachtenregeling van de Federatie Landbouw en Zorg die De Ruimte hanteert, voldoet niet aan de Jeugdwet. Cliënten dienen op basis van de Jeugdwet namelijk rechtstreeks toegang te hebben tot een onafhankelijke klachtencommissie en de huidige klachtenregeling waarborgt dat niet.

Norm 3.3	De zorgaanbieder schept voorwaarden voor een cultuur gericht op leren en verbeteren.
----------	--

*Volgens de inspectie en de Wmo toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.* De eigenaar toont in gesprek met de toezichthouders bereidheid om uitleg te geven en verantwoording af te leggen over het handelen binnen de organisatie.

Ook is hij tijdens het toezichtbezoek transparant over de afhandeling van een klacht en het leereffect daarvan. Alle begeleiders volgen viermaal per jaar intervisie en teamcoaching onder begeleiding van de externe teamcoach.

4.4 Thema Medicatieveiligheid

Verwachting van de toezichthouders:

Veel calamiteiten in de zorg worden veroorzaakt door onzorgvuldigheden rondom medicatie verstrekking. Daarom besteden de inspectie en de Wmo-toezichthouder aandacht aan medicatieveiligheid en toetsen zij enkele normen die gaan over de belangrijkste risico's rondom medicatieveiligheid.

4.4.1 Resultaten

Norm 4.1	Begeleiders beschikken over een actueel medicatie overzicht en actuele toedienlijst van de apotheek.
----------	--

Volgens de inspectie en de Wmo toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.

Norm 4.2	De zorgaanbieder draagt zorg voor het veilig bewaren en afvoeren van medicatie.
----------	---

Volgens de inspectie en de Wmo toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.

Norm 4.3	De begeleider parafeert de toegediende of aangereikte medicatie per medicijn en toedientijd op de toedienlijst.
----------	---

Volgens de inspectie en de Wmo toezichthouder **voldoet** De Ruimte aan deze norm.

Bijlage Verantwoording

De inspectie en de Wmo-toezichthouder toetsen of de zorg wordt gegeven zoals is voorgeschreven in wetten, veldnormen, professionele standaarden en in het veld vastgestelde kwaliteitskaders. Het bezoek aan Zorgboerderij De Ruimte was aangekondigd in verband met de coronamaatregelen en vond plaats op 1 december 2020.

Hieronder staan de vindplaatsen van de toetsingskaders die gebruikt zijn in het project toezicht Beschermd Wonen. Voor het toezicht bij Zorgboerderij De Ruimte zijn het toetsingskader Jeugd en het toetsingskader Wmo van toepassing.

Toetsingskader Jeugd:

[Toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd - Overzicht | Toetsingskader | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(iqj.nl\)](#)

Toetsingskader Wmo GGD IJsselland:

[Definitief toetsingskader 11 5 2020.pdf \(gqdijselland.nl\)](#)

Toetsingskader GGZ:

[Toetsingskader geestelijke gezondheidszorg | Toetsingskader | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(iqj.nl\)](#)

Toetsingskader Gehandicaptenzorg:

[Toetsingskader voor zorgaanbieders waar mensen wonen die langdurige zorg nodig hebben | Toetsingskader | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(iqj.nl\)](#)

Om tot een onderbouwd oordeel te komen, gebruiken de toezichthouders verschillende informatiebronnen. Zij vergelijken en wegen de informatie uit deze bronnen. Voor het toezicht bij Zorgboerderij De Ruimte zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Rondleiding en observatie.
- Gesprek met een venoot/eigenaar.
- Gesprek met de kwaliteitsmedewerker/teamcoördinator groepswonen (Jeugd).
- Gesprek met een Wmo-cliënt.
- Vier gesprekken met begeleiders en de teamcoördinator individueel wonen.
- Gesprek met de externe coach (tevens gedragswetenschapper).
- Onderzoek van vijf cliëntendossiers (twee Jeugdwet cliënten, drie Wmo cliënten). De toezichthouders hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Toets op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het gedrag en diploma's van de begeleiders. De toezichthouders hebben zelf de personeelsdossiers geselecteerd.
- Analyse van beleidsdocumenten, jaarverslagen, website en overige documenten.